
Godt om opioider og kronisk smerte

BOKOMTALER

Dette er volum 14 i en serie utgitt av International Association for the Study of Pain (IASP) som omhandler forskning rundt og utvikling av smertebehandling. Boken springer ut av det første forskningssymposiet foreningen hadde, i Helsinki desember 1998.

Boken tar for seg fire hovedemner: funksjon og dysfunksjon av opioidreseptorer, opioiders kliniske farmakologi, nytt om virkningsmekanismer og effekter i opioidsystemet og opioidfølsomhet ved ulike kroniske smertetilstander. Boken har i alt 24 kapitler som alle er skrevet av personer som er aktive og oppdaterte på feltet. Teksten er stort sett lettlest med tabeller og figurer som utdyper teksten og gjør boken lettere å lese.

Opioidforskningen, ny metodikk og teknologi gjør at gamle sannheter må revurderes og gamle spørsmål får nye svar (som igjen fører til nye spørsmål). Tjue år etter at opioidreseptoren og enkefalinene ble identifisert, har man nå fått klonet de ulike reseptorene. Ut fra dette har det sprunget nye forskningsresultater og utvidet forståelse. Ved genmanipulering har man avlet frem knockoutmus. Disse har en selektiv mangel på en enkelt av opioidreseptorene, noe som har gjort at man er blitt i stand til å studere effekten av reseptoren isolert, både fysiologisk og ved bruk av agonister og antagonist. Spennende! Man får en oppdatert oversikt over opioidreseptorene, ligander og virkningssted. Den 15 år gamle «sannheten» om at opioider ikke virker på nevropatisk smerte, får dødsstøtet. Mange pasienter med perifere nevropatier responderer godt på opioider. Det er ikke overraskende at synet på en så heterogen tilstand nyanseres.

Boken fokuserer først og fremst på kronisk ikke-malign smerte, men mye av det som står, kan man godt ta med seg i all smertebehandling. Nevropatiske smerter omtales fyldig. Boken gir en utmerket oppdatering om kronisk smerte og opioider og bør leses av alle som behandler akutte og kroniske smerter (anestesiologer, fysikalsk medisinere, psykiatere, mfl.). Den kan med fordel også leses av personer som behandler kreftrelaterte smerter. Den fungerer bra som oppslagsverk ettersom kapitlene kan leses hver for seg.

Tarjei Rygnestad

Seksjon for klinisk farmakologi

Publisert: 10. mars 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 5. februar 2026.